

İnsan yakışır işin geleceği için bakım çalışması ve bakım işleri

Temel mesajlar ve bulgular

Bakım işi insanlık, ekonomiler ve çalışmanın geleceği için yaşamsal önem taşıyor

- Büyük küresel dönüşümler hem ücretli hem de ücretsiz bakım işi talep ve arzını etkiliyor
- Toplumlar ve ekonomiler, geniş çaplı ve toplumsal cinsiyet bakımından eşitsiz biçimde sağlanan ücretsiz bakım çalışması yanı sıra yetersiz ve genellikle düşük kaliteli bakım işlerine dayanan, sürdürülemez bir bakım modeli üzerine kuruludur.
- Yeterli biçimde ele alınmazsa, bakım hizmetinin sağlanmasında ve kalitesinde mevcut eksiklikler (/açıklar) ağır ve sürdürülemez küresel bakım krizi doğuracak ve çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini artıracaktır.
- Bakım çalışmasının ilişkisel doğası, insan emeğinin yerini robotlar ve diğer teknolojilerin alması ihtimalini sınırladığından, ücretli bakım çalışması özellikle kadınlar için önemli bir istihdam kaynağıdır ve olmaya devam edecektir.
- Bakım çalışmasına yönelik doğru yol için acil eylem ve dönüştürücü politikalara ihtiyaç vardır.

Bakım işine talep artıyor

- 2015 yılında 2.1 milyar insan bakıma ihtiyaç duyuyordu (0.8 milyarı 6 yaş altında olan 15 yaşın altında 1.9 milyar çocuk ile 0.2 milyar yaşlı). 2030 yılına kadar bu sayının, 100 milyonu yaşlılar olmak üzere 200 milyon kadar artacağı tahmin ediliyor.
- Halihazırda 110-190 milyon engelli, yaşamları boyunca yardıma ihtiyaç duyuyor olabilir.
- Haneler daha küçülmüş ve geniş ailenin rolü azalmıştır. 2018 yılında, çalışma çağındaki nüfusun çoğunluğu çekirdek ailede yaşıyor (somut olarak %43,5 veya 2.4 milyar insan).
- Çalışma çağındaki 300 milyon insan, tek ebeveynin olduğu hanelerde yaşıyor. Bu hanelerin %78,4'ünün başı mali ve bakım sorumluluklarını üstlenen kadınlardır.
- Bazı ülkelerde kadın istihdamındaki artış, ücretsiz bakım çalışmasının mevcudiyetini aşındırıyor.

Ücretsiz bakım "iştir" ancak görünmez, tanınmaz ve kararlarda dikkate alınmaz olmaya devam ediyor

- 2013 yılında, dönüm noktası teşkil eden işgücü istatistik standartları, ücretsiz bakımın iş olduğunu ortaya koymuştur.
- Ücretsiz bakım işçileri, dünya genelinde bakım ihtiyacının büyük çoğunluğunu karşılıyor.
- 2018 yılında, her gün 16.4 milyar saat ücretsiz bakım işinde harcanmıştır. Bu, 2 milyar kişinin hiç ücret almadan her gün 8 saat çalışmasına eşdeğerdir.
- Bu hizmetlerin değeri saatlik asgari ücret esasıyla ölçüldüğünde, 2016 itibarıyla küresel GSH'nin %9'una, satın alma gücü paritesine göre 11 trilyon ABD Dolarına karşılık geliyor.

Kadınlar ücretsiz bakım işinin büyük çoğunluğunu yapıyor

- Dünya genelinde, toplam ücretsiz bakım çalışması süresinin %76,2'si kadınlara ait, yani erkeklerden ortalama olarak 3,2 misli daha yüksek. Tüm bölgelerde kadınların ücretsiz işe harcadığı süre, küçük çocukların mevcudiyetiyle birlikte artıyor.
- Hem ücret veya kar karşılığı hem de ücretsiz bakım işçiliği birlikte hesaba katıldığında, günlük çalışma süresi kadınlar için (7 saat 28 dakika), erkeklere göre (6 saat 44 dakika) daha uzundur. Bu da kadınları zaman bakımından sürekli olarak, erkeklere göre daha yoksul yapıyor.
- Bazı ülkelerde son 20 yılda erkeklerin ücretsiz bakım çalışmasına katkısı artmıştır. Ancak değişim hızı öylesine yavaştır ki, bu ülkelerde ücretsiz bakım çalışmasında cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi 210 yıl sürecektir (yani 2228 yılına kadar).

Ücretsiz bakım işi yapıyor olması kadınların istihdam imkanlarını etkiliyor

- Ücretsiz bakım çalışması, kadınların işgücü piyasasına katılmasının önündeki ana engeldir; öte yandan ücretsiz bakım çalışmasının kadın ve erkekler arasında daha eşit dağılması, kadınların işgücü piyasasına daha yüksek oranlarda katılmasıyla ilişkilidir.
- 2018 itibarıyla 606 milyon kadın ve yalnız 41 milyon erkek, ücretsiz bakım çalışması nedeniyle ya istihdam için mevcut değil ya da iş aramıyor.
- Tam zamanlı ücretsiz bakımcı olan bu 647 milyon kadın ve erkek, dünya genelinde işgücü piyasalarına katılabilecek iken katılmayan en büyük kitleyi temsil ediyor. 2017 yılına ait ILO-Gallup raporu, dünya genelinde, işgücü piyasasında olmayanlar dahil kadınların çoğunluğu ücretli işlerde çalışmayı tercih ediyor; ve erkekler de aynı görüşte.
- Beş yaşın altında çocuklarla yaşayan kadınlar en düşük istihdam oranlarına sahiptir (%47,6); buna karşılık o yaşta çocuğu olan babalar (%87,9), ve 0-5 yaş aralığında çocuğu olmayan babalar (%78,2) ve anneler (%54,4) daha yüksektir.
- Dünya genelinde ve tüm bölgelerde, küçük çocuklarla yaşayan anneler için “annelik nedeniyle istihdam cezası (/mahrumiyeti)” söz konusudur. Buna karşılık babalar içinse, “babalık nedeniyle istihdam primi” söz konusudur, dünya genelinde babalar nüfus içinde en yüksek istihdam oranlarına sahiptir.
- Küresel “ebeveyn istihdam farkı” (yani, küçük çocukların anneleri ile babalarının istihdam oranları arasındaki fark %40,3'tür.
- Bekar kadınlarla karşılaştırıldığında, işgücüne dahil olma olasılığı, geniş ailede yaşayan kadınlardan %16,6 daha azdır. Aynı durumdaki erkekler ise, bekar erkeklerle karşılaştırıldığında işgücü piyasasında aktif olma olasılığı %0,5 daha yüksektir.

Ücretsiz bakım çalışması, kadınların iş kalitesini düşürüyor

- Ücretsiz bakım çalışması, kadınların daha kaliteli işlere geçişinin önündeki ana engellerden biridir. Kadınların ücret veya kar karşılığı çalışacağı saatleri azaltıyor, gelirlerini etkiliyor.
- Dünya genelinde, bir işte çalışan kadınlar, yetişkin erkeklere ve 0-5 yaş aralığında çocuğu olmayan kadınlara göre daha az süreyle ücretli veya kar karşılığı işte çalışıyor.
- En az bir küçük çocukla yaşıyor olmak, haftada neredeyse 5 saat ücret veya kar karşılığı çalışma süresi düzeyinde cinsiyet eşitsizliği yaratıyor. Bu eşitsizlik Avrupa ve Orta Asya'daki kadınlar için en yüksektir (9 saat 12 dakika).

- Bakım sorumlulukları olan kadınlar, aynı zamanda, diğer kadınlar ve erkeklere göre, serbest meslek sahibi olma, kayıtdışı ekonomide çalışma olasılığı daha yüksektir ve sosyal güvenliğe katılma olasılığı daha düşüktür.

Bakım çalışması dünya genelinde özellikle kadınlar için önemli istihdam kaynağıdır

- Dünya genelinde 381 milyon insan (249 milyon kadın ve 132 milyon erkek) bakım işiyle uğraşüyor. Bu, toplam küresel istihdamın %11,5'ini, toplam küresel kadın istihdamının %19,3'ünü ve toplam küresel erkek istihdamının %6,6'sını temsil ediyor.
- 123 milyon bakım işçisi eğitim alanında, 92 milyon ise sağlık ve sosyal çalışma alanında istihdam ediliyor.
- 49 milyonu kadınlar olmak üzere 70 milyon ev işçisi vardır.
- Bakım işçisi olmayan 72 milyon kişi bakım sektörlerinde çalışıyor, 24 milyon bakım işçisi ise bakım sektörleri dışında çalışıyor.

Bakım işçilerinin düşük iş kalitesi, bakım çalışmasının düşük kaliteli olmasına yol açıyor

- Bakım işçileri sıklıkla göçmenlerdir; kayıtdışı ekonomide, kötü koşullarda ve düşük ücretle çalışıyor.
- Hemşire ve ebeler, en kadınlara özgü sektör olan sağlık hizmeti mesleklerinde en büyük meslek grubunu teşkil ediyor. Ücretleri genelde düşüktür.
- Kişisel bakım işçileri – çoğunluğu evde – düşük ücret ve ağır çalışma koşullarında çalışıyor ve ayrımcı uygulamalara maruz kalmaları olasıdır.
- Ülkenin gelir grupları içinde, erken çocukluk personelinin statü, ücret ve yan hakları, ilkökul öğretmenlerinden daha düşüktür; bu da iş memnuniyeti oranları ve işte kalma oranlarının daha düşük olmasına yol açabilir.
- Ev işçileri, tüm işgücü genelinde en kötü çalışma koşullarının bazılarını yaşıyor ve istismara özellikle açıktır.

Bakım politikaları ve bakım işlerine yatırım anlamlı, ancak hala çok az sayıda dönüştürücü politika mevcut

- 2016 yılında, 184 ülkenin yalnız 77'si (%42), 2000 tarihli 183 No.lu ILO Analığın Korunması Sözleşmesi'nde belirtilen ücretli analık izni asgari standartlarını karşılıyordu ve 167 ülkeden 57'si (%39) babalar için kanuni izin hükümlerine sahip değildi.
- Kaliteli çocuk bakım hizmetlerine evrensel erişim, özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde gerçekleşmenin çok uzağındadır. 2015 yılında dünya genelinde, 3 yaş altı çocukların erken çocukluk eğitimine brüt katılım oranları sadece %18,3 idi.
- Sadece yüksek gelirli birkaç ülkede Devlet, uzun süreli bakım hizmetlerinin finanse edilmesinde öncü rol oynuyor. Afrika, Latin Amerika ve Asya ülkelerinin çoğunda uzun süreli bakım hizmeti hemen hemen yoktur.

Doğru yolu içeren senaryo, 2030 yılına kadar eğitim, sağlık ve sosyal çalışmaya bugün yapılan yatırımların iki katına çıkarılmasını gerektiriyor

- Bakım çalışmasında doğru yolun uygulanması amacıyla bakım ekonomisinde yatırımların ikiye katlanması, 2030 yılına kadar bakım sektörlerinde 475 milyon işin yaratılmasını sağlayacaktır. Bu da, 201 yılı itibarıyla bakım sektörlerinde mevcut olan 206 milyon işe ek olarak 260 milyon iş demektir (%130 artış).
- Bakım açıklarını kapatacak şekilde eğitim ve sağlık SKH'lerinin başarılması, bakım hizmetinin sağlanması 18,4 trilyon ABD Doları tutarında kamu ve özel harcama yaratacaktır; bu da 2030 yılında 45 ülkenin tahmin edilen GSYH'sinin %18,3'ne karşılık gelir.
- Bu iş yaratma potansiyelini, 2015 düzeylerine göre sağlık ve sosyal çalışma alanında 66 milyon ilave iş ve eğitim alanında 54 milyon iş sürükleyecektir. Bakım sektörlerindeki bu ilave 120 milyon iş, dolaylı olarak 149 milyon iş daha yaratacaktır.
- Bakım hizmetinin sağlanmasına yapılan yatırımlar, 2030 yılına kadar, 2015 itibarıyla %8,7 düzeyinde olan küresel GSH'nin en az 6 yüzde puan düzeyi kadar daha artırılamaz ise, kapsamdaki açıklar büyüyecek ve bakım işçilerinin çalışma koşulları ağırlaşacaktır.

Bakım çalışmasına yönelik doğru yol: İnsana Yakışır Bakım İşleri için 5R erevesinin temel nerileri

- Bakım çalışmasına yönelik doğru yol, hem ücretli bakıcıların ve bakım hizmeti alıcıların yararına olacak şekilde kaliteli bakım sağlanmasını, ve bakım işçileri için insana yakışır iş sağlanmasını gerektiriyor. Doğru yolun uygulanması mümkündür ve beş ana politika alanında dönüştürücü önlemler gerektiriyor: Bakım, makroekonomi, işgücü, sosyal koruma ve g.
- SKH'lerin başarılmasını destekleyen ve ilgili tüm işçilerin yararına olan kaliteli bakım istihdamı, sağlık hizmetleri, sosyal çalışma ve eğitime önemli yatırımlar istiyor.
- Erken ocukluk bakımını ve eğitimi ile uzun süreli bakım alanında büyük kapsama açıklarını kapatmak, bakım hizmetlerinde gelecekte istihdamı büyütecek başlıca faktör olabilir.
- Bakım hizmetlerinin genişlemesini finanse etmek, ülkenin mali alanının genişletilmesini gerektiriyor. Kaliteli bakım hizmetlerine yatırım, bakım sektörlerinde ve başka yerlerde insana yakışır iş imkanlarının yaratılması yoluyla kadınların ekonomik güçlenmesini artıracak stratejik bir politika müdahalesi olabilir.
- Bakım çalışmasına yönelik doğru yolu başarmak için gereken politika nerileri ve nlemlerine, İnsana Yakışır Bakım İşleri için 5R erevesi esin vermelidir: Ücretsiz bakım çalışmasını tanı, azalt ve yeniden dağıt; daha fazla sayıda insana yakışır işi genç bakım işçilerine ermek suretiyle ücretli bakım çalışmasını ödüllendir; ve bakım işçilerinin temsil, sosyal diyalog ve toplu pazarlık haklarını güvence altına al.